

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties
Auteurs- en naburige rechten

Bezoek- en postadres:
Krom Boomssloot 22-II
1011 GW Amsterdam

Besluit op verzoek om instemming

Contactpersoon	[REDACTED]
E-mail	info@cvta.nl
Telefoon	020 30 30 261
Datum	10 juli 2026
Ons kenmerk	2026355u
Bijlage(n)	
Betreft	instemmingsverzoek gewijzigde verdeling aanwijzingsbesluit Leenrecht

Inleiding

Op 12 juni 2026 heeft Stichting Leenrecht (verder: Leenrecht) het College van toezicht Auteursrechten (verder: CvTA of College) verzocht instemming te verlenen aan een besluit tot wijziging van haar "Aanwijzingsbesluit Verdelingsorganisaties Leenrechtgelden Geschriften" (verder: Aanwijzingsbesluit).

De Wet toezicht¹ vraagt van cbo's om bepaalde besluiten vooraf ter instemming voor te leggen aan het CvTA. In dit geval gaat het om een besluit tot wijziging van een reglement betreffende de uitoefening en handhaving van auteursrechten of naburige rechten, overeenkomstig artikel 3, eerste lid sub b Wet toezicht.

Op 6 juli 2026 heeft Stichting Leenrecht telefonisch enkele nadere vragen en opmerkingen van het CvTA beantwoord.

Het College verleent zijn instemming aan het verzoek van Leenrecht. In de toelichting daartoe worden hieronder de context, de voorgelegde wijziging en toelichting van Leenrecht, het beoordelingskader van het CvTA, de beoordeling en het besluit van het College uiteengezet.

¹ Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten, verder: Wet toezicht

Context

Leenrecht incasseert en verdeelt de “leenrechtvergoeding” op basis van artikel 15c jo 15f Auteurswet.² Leenrecht hanteert verschillende reglementen (Audio, Geschriften, Multimedia, Video en Visuele Werken) waarin de verdeling van deze gelden aan verschillende categorieën is geregeld. Het “Verdelingsreglement Leenrecht Geschriften”³ (verder: Verdelingsreglement) regelt de verdeling van deze gelden aan rechthebbenden die aanspraak hebben op vergoedingen van Leenrecht uit het gebruik van geschriften. Leenrecht licht toe dat het Verdelingsreglement ziet op “uitgeleende bibliotheekwerken als boeken, luisterboeken brochures, bladmuziek en periodieken”.

Ex artikel 6 lid 2 sub b en c Verdelingsreglement en het “Aanwijzingsbesluit Verdelingsorganisaties Leenrechtgeldens Geschriften” (verder: Aanwijzingsbesluit) heeft het bestuur van Leenrecht de cbo’s Lira (voor verdeling onder schrijvende auteurs), PRO (uitgevers), Pictoright (makers van visuele werken) en FEMU (makers en uitgevers van bladmuziek) aangewezen als organisaties die de door Leenrecht bij gebruikers geïncasseerde gelden verder verdelen aan hun aangesloten rechthebbenden (verder: Verdelingsorganisaties). In het Aanwijzingsbesluit is tevens bepaald welke percentages van de incasso Leenrecht met betrekking tot geschriften aan deze cbo’s uitkeert voor de verdere verdeling aan rechthebbenden.

De onderhavige voorgelegde wijziging in het Aanwijzingsbesluit wijzigt de hierbovengenoemde percentages en heeft volgens Leenrecht specifiek betrekking op (rechthebbenden van) boeken: uitgevers en makers (tekstschrijvers en beeldmakers). De wijziging komt erop neer dat het percentage van de incasso dat voor Lira wordt verlaagd en voor Pictoright wordt verhoogd.

De wijziging en de toelichting daarbij van Leenrecht wordt hieronder uiteengezet.

Wijziging en toelichting Leenrecht

Volgens Leenrecht is haar verdeelsleutel voor geschriften sinds de vaststelling daarvan in 1997 niet gewijzigd. Leenrecht licht toe dat die verdeelsleutel voorziet een verdeling van 30% op de incasso voor uitgevers en 70% voor makers, waarbij het makersdeel is onderverdeeld in 83% tekst en 17% beeld.

Volgens Leenrecht dient de verdeling van de leenrechtgeldens aan te sluiten bij het actuele gebruik van boeken door (openbare) bibliotheken. Om de verdeelsleutel voor tekstschrijvers en beeldmakers meer te laten aansluiten bij het actuele gebruik daarvan, heeft Leenrecht nader onderzoek laten doen naar de verhouding van tekst en beeld in uitgeleende boeken en e-books in Nederland. De

² En de corresponderende bepalingen uit de Wet Naburige Rechten.

³ https://www.leenrecht.nl/media/okuplm5c/verdelingsreglement_geschriften.pdf

volgende drie ontwikkelingen gaven (mede) aanleiding tot dit onderzoek. Deze worden hieronder toelicht.

In 1997 werden volgens Leenrecht door bibliotheken 94 miljoen boeken aan volwassenen en 64 miljoen boeken aan jeugd uitgeleend. In 2022 waren dit volgens Leenrecht 22 miljoen boeken aan volwassenen tegenover 27 miljoen boeken aan jeugd. Leenrecht “gaat ervan uit” dat jeugdboeken “normaal gesproken meer beeld bevatten dan boeken voor volwassenen”. Dit zou volgens Leenrecht aanleiding zou kunnen zijn voor een wijziging van de verdeelsleutel.

De tweede ontwikkeling die aanleiding gaf tot voornoemd onderzoek en heroverweging van de verdeelsleutel, was volgens Leenrecht de aankondiging van de staatssecretaris in 2022 dat de Auteurswet zou worden gewijzigd. Door de aangekondigde wijziging van de Auteurswet vervalt de vrijstelling van de leenrechtvergoeding voor uitleningen via schoolbibliotheken in het onderwijs. Het ministerie van OCW neemt de vergoeding voor zijn rekening. De wijziging is bedoeld om ervoor te zorgen dat auteurs en uitgevers ook voor uitleningen via scholen een leenrechtvergoeding ontvangen. Omdat schoolbibliotheken relatief veel kinder- en jeugdboeken uitlenen, verwacht Stichting Leenrecht dat het aandeel jeugdwerken in de totale uitleningen zal toenemen. Dat zou gevolgen kunnen hebben voor de verdeling van de leenrechtvergoedingen, mogelijk ook voor tekstdschrijvers en beeldmakers.

Ten slotte licht Leenrecht toe dat een “belangrijk deel” van de uitleningen door bibliotheken tegenwoordig digitaal plaatsvindt in de vorm van e-books. De vergoedingen voor deze “e-lending” worden volgens Leenrecht weliswaar niet via Leenrecht geïnd, ze worden wel door Lira en Pictoright volgens dezelfde verdeelsleutels van Leenrecht uitgekeerd aan rechthebbenden. Lira en Pictoright hadden volgens Leenrecht de wens om ook bij deze vorm van uitlenen het gebruik van tekst en beeld nader te onderzoeken en de uitkomst daarvan te betrekken bij de bepaling van het uiteindelijke aan deze cbo’s toekomende percentage van de incasso van Leenrecht.

Naar aanleiding van bovenstaande ontwikkelingen heeft Leenrecht door stichting Verian in de periode januari-oktober 2025 onafhankelijk onderzoek laten verrichten naar de verhouding tussen tekst en beeld in uitgeleende boeken en e-books. Het onderzoeksrapport maakte volgens Leenrecht duidelijk dat ten opzichte van eerdere onderzoeksresultaten het aandeel beeld gestegen was ten opzichte van het aandeel tekst.

Op basis van dit onderzoek en na overleg binnen haar achterban heeft de sectie Geschriften binnen Leenrecht voorgesteld om de verdeelsleutel aan te passen. De wijziging houdt in dat het aandeel voor tekstdschrijvers wordt verlaagd en het aandeel voor beeldmakers wordt verhoogd. De verdeelsleutel wordt als volgt aangepast:

- Stichting Lira: 55,54% (voorheen 57,98%)

- Stichting PRO: 29,94% (ongewijzigd)
- Stichting Pictoright: 14,32% (voorheen 11,88%)
- Stichting FEMU: 0,20% (ongewijzigd)

De resultaten zijn besproken door de sectie Geschriften van Leenrecht, waarin naar Leenrecht aangeeft rechthebbenden zitten die zijn voorgedragen door de cbo's Lira en Pictoright, de belangenorganisaties Auteursbond en Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers (BNO) en de Groep Algemene Uitgevers. De sectie Geschriften heeft het voorstel tot wijziging van de verdeelsleutel vastgesteld en het bestuur van Leenrecht heeft het voorstel overgenomen.

Beoordelingskader

Bij de beoordeling van een besluit tot vaststelling en/of wijziging van een repartitiereglement toetst het CvTA onder andere aan de bepalingen 2g, 2h, 2i, 2j, 2k, 2m en 2n Wet toezicht. Deze artikelen gaan onder meer over de vraag op welke wijze en onder welke voorwaarden de verdeling van inkomsten door een cbo aan rechthebbenden plaatsvindt.

Bij de beoordeling van repartitiereglementen is onder andere het aspect van een zorgvuldige verdeling van de gelden van belang. Een reglement moet ertoe strekken dat de cbo de geïnde gelden regelmatig, zorgvuldig en correct uitbetaalt aan rechthebbenden.

Beoordeling wijzigingen

Ex artikel 7 lid 1 sub b en c van de statuten van Leenrecht besluit het bestuur over het algemene beleid ten aanzien van de incasso en verdeling van aan rechthebbenden verschuldigde bedragen. Het College constateert dat het bestuur van Leenrecht heeft ingestemd met de voorgelegde wijziging. De wijziging voldoet daarmee aan de interne besluitvormingsvereisten van Leenrecht.

Leenrecht heeft bij haar instemmingsverzoek een toelichting verstrekt waarin de aanleiding en de gevolgen van de wijziging zijn uiteengezet. Tevens heeft Leenrecht toegelicht dat de wijziging is gebaseerd op onafhankelijk onderzoek en tot stand is gekomen na overleg binnen de sectie Geschriften waarin de betrokken categorieën van rechthebbenden zijn vertegenwoordigd.

De wijziging heeft tot gevolg dat het aandeel van tekstschrijvers afneemt en het aandeel van beeldmakers toeneemt. Het College stelt vast dat Leenrecht deze aanpassing motiveert onder verwijzing naar onderzoeksgegevens over het actuele gebruik van werken en dat deze tot stand is gekomen na een afweging binnen het daartoe aangewezen gremium.

Het College kan Leenrecht volgen in haar overweging dat de aangepaste verdeelsleutel meer aansluit bij de actuele verhouding tussen tekst en beeld in uitgeleende werken, zoals het voornoemde onderzoek laat zien.

Het met de voorgestelde wijziging beoogde doel is in overeenstemming met de verplichting die artikel 2i, lid 2 Wet toezicht oplegt aan cbo's. Het College heeft geen grond om strijdigheid met artikel 2g, 2h, 2j of 2k Wet toezicht aan te nemen.

Op grond van het bovenstaande ziet het College geen aanleiding om niet in te stemmen met de voorgelegde wijziging van het Aanwijzingsbesluit. Het CvTA wijst er verder op dat zijn instemming geen oordeel bevat over de mogelijke overeenstemming van het Aanwijzingsbesluit met het materiële (auteurs- en nabuurrechtelijke) recht.

Besluit

Het College stemt in met het besluit tot wijziging van het Aanwijzingsbesluit Verdelingsorganisaties Leenrechtgelden Geschriften.

Met vriendelijke groet,

Dr. L.M.N. Kroon
Voorzitter CvTA

Bezwaar

Tegen dit besluit kan binnen 6 weken na bekendmaking schriftelijk bezwaar worden gemaakt door indiening van een bezwaarschrift bij het College van Toezicht Auteursrechten, Krom Boomssloot 22-II, 1011 GV Amsterdam. Het bezwaarschrift wordt ondertekend en bevat ten minste:

- a) de naam en het adres van de indiener;
 - b) de dagtekening;
 - c) een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
 - d) de gronden van het bezwaar.
-